

GŁOS OBYWATELA

GAZETA POLITYCZNA, SPOŁECZNA, NAUKOWA, LITERACKA I SPORTOWA.

Rok II.

Redakcja i Administracja: Rynek Kościuszki Nr 9, telefon Nr 10-08.

Nr 165. (236)

Niestychana prowokacja uczuć pamięci o Poległym Żołnierzu

Ciełkie warunki życia wojennego nie zdelały zniwelować i usunąć z myśli ludzkiej pamięci o poległym żołnierzu, zwłaszcza w społecznościach, które bezpośrednio przeżyły tragedję wojny światowej. Dowodem tego były i są stale wzrastające pomniki, wystawiane ku uczczeniu niezapomnianej pamięci bohaterów wojny, szarych żołnierzy, którzy życiem swym okupili wolność narodów.

W budowie pomników poza akcją społeczną, przodują samorządy terytorjalne. W niewielkich miastach Francji czy Belgii miejscowe samorządy poczyniły i poczynają sobie za obowiązek stawianie pomników ku czci poległych żołnierzy W Polsce, która też przeżywała tragedję wojny światowej, szereg miast albo samodzielnie albo przy udziale komitetów społecznych wybudowało pomniki względnie odpowiednio urządziło tablice „Nieznanego Żołnierza”.

W Białymstoku powstał komitet budowy pomnika dla poległych Żołnierzy 42 p. p., pułku białostockiego, pułku o chlubnej przeszłości, a w którym obecnie zaprawiają się do obrony kraju nasi synowie. Komitet zebrał zgórą 20.000 zł. i nawiązał pertraktacje z artystą rzeźbiarzem, który podjął się wykonać pomnik według przedstawionego przez siebie modelu. Kosztorys wynosi około 60.000 zł. Dotąd fundusze płynęły i wpływają z dobrowolnego opodatkowania się towarzyszy broni poległych żołnierzy i społeczeństwa miejscowego. Samorząd m. Białegostoku ofiarował 6.000 zł., obiecując wpłacić jeszcze w następnym roku budżetowym jeden tyśiąc zł. Ponadto Magistrat wyznaczył na wniosek Komitetu plac pod kwiatnik, znajdującym się w Parku 3-go Maja u wylotu ul. Św. Jankiej.

Fundusze, posiadane przez Komitet, przeznaczone zostały na zakup kamienia i opłacenie artysty rzeźbiarza, który zobowiązał się wykonać pracę w ciągu 3-ch miesięcy letnich.

Opierając się na zwyczajach, istniejących w całym świecie, a również w innych miejscowościach Polski, Komitet Budowy pomnika wniósł podanie do Rady Miejskiej o udzielenie pomocy w akcji, prowadzonej przez Komitet, w formie następującej: 1) prosil o ufundowanie przez samorząd fundamentu pod pomnik, przewiezienie kamienia, pobudowanie ogrodzenia, zapewnienie artysty spokoju w pracy oraz skonstruowanie zwykłego bloku, służącego do podnoszenia płyt kamiennych. 2) przekazanie Komitetowi terenu, przeznaczanego pod pomnik. 3) delegowanie 2-ch przedstawicieli Rady Miejskiej do Komitetu i 4) polecenie Wydziałowi Technicznemu Magistratu wykonania robót technicznych, związanych z budową fundamentu, podstawy i innej robotami, omówionem w punkcie pierwszym.

Prezes Rady Miejskiej wręczył to podanie po pewnym okresie czasu Wydziałowi Oświaty i Kultury Magistratu z prośbą o opracowanie wniosku na Magistrat. W dniu 13 czerwca r. b. lawnik dyr. Antonowicz wniósł ten wniosek na posiedzenie Magistratu z propozycją przychylnego załatwienia prośby Komitetu i przeniesienia kwoty do 3.100 zł. na koszt fundamentu i innych robót, przewidzianych i obliczonych w załączonym do wniosku kosztorysie Wydziału Technicznego. Kwota ta win-

na być wstawiona do budżetu dodatkowego na rok 1930-31, uchwała zaś zatwierdzona przez Radę Miejską i Urząd Wojewódzki, jako władze nadzorczą.

Wniosek ten jest zupełnie zrozumiałym i nie uszczupli funduszy naszego samorządu, jeśli weźmiemy pod uwagę wysokość kwoty budżetu naszego miasta, sięgającej ponad 4 miliony zł. Jak wynikało z wywodów wnioskodawcy przychylnie stanowisko Magistratu rozwiąże sprawę rozpoczęcia bezwzględnych robót, gdyż Komitet, jak zaznaczyliśmy wyżej, całe swe fundusze przeznacza na koszt kamienia i wynagrodzenie rzeźbiarza. Magistrat dysponuje ogromną technicznymi, które z łatwością mogą wykonać roboty, dotyczące fundamentów, podstaw i t.d. Dodatkowo stanowisko Magistratu spowoduje ulgę w pracy Kom-

itetu, który czyni i tak nadludzkie wysiłki w kierunku zdobycia funduszy, w opinii społecznej zaś, holdującej wiecznej pamięci o żołnierzu poległym, zasłużył sobie Magistrat na wielkie i zasłużone uznanie.

Ku wielkiemu zdziwieniu członków Magistratu, reprezentujących społeczeństwo polskie, murem przeciwko wnioskowi stanęli pp. prezydent Ziemiński, oraz lawnicy Edelsztejn, Flomenbaum i Kacnelzon. Ten ostatni zwłaszcza znowu się „dobrze” zasłużył w pamięci opinii społecznej przez godną uwagi wywodę. Według słów tego pana sprawa budowy pomnika dla żołnierzy poległych nie jest wogóle sprawą pilną. Można z nią poczekać. Musimy najpierw dostać wyliczenia z funduszy posiadanych przez Komitet, który zresztą sam może rozpocząć prace i tak

bedziemy jeszcze niejednokrotnie dawać na „ten” pomnik. Lawnik dr. Edelsztejn przy tej okazji wyraził gorzkie ubolewanie, że nie posiadamy dotąd muszli w ogrodzie miejskim, co jest ogromnie rzeczą niewygodną podczas urządzanych tam koncertów. Pozostali panowie z tej grupy zachowali się względnie milcząco. Dyskusja trwała zgórą godzinę i w niektórych miejscach temperatura rozmów była bardzo wysoka. Wynik do przewidzenia.

Głosami 4-ch członków Magistratu Żydów wniosek został odrzucony w części, dotyczącej kredytu na przeprowadzenie robót, związanych z wystawieniem fundamentu, podstawy i ogrodzenia. Łaskawie delegowano p. prezydenta Hermanowskiego do komitetu, upoważniając go tem samem do reprezentowania smutnego i niegodnego pamięci stanowiska Magistratu miasta stylistycznego do akcji społecznej, dążącej do tak wzniosłego celu, jakim jest budowa pomnika bohaterom wojny.

Postanowiono prócz tego „wyznaczyć” plac pod budowę pomnika oraz polecić Wydziałowi Technicznemu okazać Komitetowi budowy pomnika wszelką potrzebę pomoc techniczną, „nie podlegającą za sobą wydatków ze strony miasta”. Na ten ostatni ustęp, jako curiosum nagrywania się z uczuć, drogi społeczniemu, musi opinia społeczna

zwrócić szczególną uwagę. W myśli tej uchwały Wydział Techniczny nie właściwie zrobić nie może, gdyż każdy krok, związany z akcją czynną pociąga za sobą wydatki, których Magistrat, raczej jego większość, zabrania wyraźnie.

Fakty, powyżej opisane są niestychaną prowokacją uczuć pamięci o bohaterach wojny, o tych, których pulk jest pulkiem białostockim, pulkiem, którym otrzymał od poprzedniego samorządu sztandar pulkowy. Uchwała powyższa zapada w sali Magistratu, gdzie wisi odznaka pulkowa, nadana naszym miastu, będąca wyrazem uczuć żołnierza polskiego do miasta, którego reprezentanci mieli ocenić wysiłek i ofiary, złożone przez szarego żołnierza na polu chwały.

Uchwała, zapada głosami słabiej większości, tak niezgodnie reprezentowanej przez pp. Ziemińskiego, członka zarządu Federacji Byłych Wojskowych, Kacnelzona, Edelszajna i Flomenbauma, wzbudziła silne oburzenie wśród opinii społecznej.

Przypuszczamy, że na tego rodzaju wystąpienia pozwolili sobie ci panowie wbrew opinii zdrowo myślącego odłamu społeczeństwa żydowskiego i nie zdając sobie sprawy, jak wielką krzywdę wyrządzają układowi stosunków na terenie samorządu i w życiu codziennem.

Nadzwyczajne posiedzenie Komitetu budowy pomnika poległym żołnierzom 42 pp.

Wczoraj w gabinecie p. Wojewody odbyło się nadzwyczajne posiedzenie Komitetu budowy pomnika poległym żołnierzom 42 p. p. Posiedzenie to zwolane zostało na skutek niesłychanej uchwały Magistratu Białostockiego zapadłej w ub. piątek, kiedy panowie lawnicy Flomenbaum, Kacnelzon i Edelsztejn i wiceprezes Ziemiński wbrew opinii i stanowczemu sprzeciwowi prez. Hermanowskiego, lawników dyr. Antonowicza i inż. Tryburskiego, nie tylko że odrzucili prośbę do Rady Miejskiej o subwencję 3.100 zł. na zapoczątkowanie robót, ale zażądali rozliczenia i rachunków ze zabranych przez Komitet pre-

szło 20 tysięcy złotych, z czego miasto Białystok dalo tylko 6 tysięcy.

Ządanie Magistratu komitet uznal za niedopuszczalne i uchwalil pominać Magistrat i zwrócić się ponownie do Rady Miejskiej z żądaniem stanów wypowiedzenia się do akcji budowy pomnika.

Posiadamy informacje, że Komitet jest zdecydowany wrznie niezrozumienia i niespełnienia przez przedstawicieli miasta obowiązku w stosunku do tych, których nazywają „Dziećmi białostockimi” którym miasto sztandar ufundowało, odwołać się do społeczeństwa o pieczę nad pomnikiem i przenieść pomnik w inne miejsce

Protest Byłych Obrońców Ojczyzny przeciwko oburzającej decyzji Magistratu

W dniu 18 b. m. w przepełnionej sali Federacji Powiatowej Polsk. Związków Obrońców Ojczyzny w Białymstoku, przy Rynku Kościuszki 7. odbyło się przy udziale delegata Zarządu Gł. Federacji P.Z.O.O. pulk. Krzyżanowskiego, zebranie informacyjne dla członków sferowanych organizacji w. wojskowych.

Podczas zebrania nadeszła wiadomość, że Magistrat miasta Białegostoku odmówił prośbie Komitetu Budowy Pomnika dla Poległych oficerów i szeregowych 42 p. p., o udzieleniu zapomogi w kwocie 3100 zł. na rozpoczęcie robót przygotowawczych koło pomnika, jak np. ułożenie fundamentu, i t. p.

Podjęcie tych prac uzależnione było od udzielenia tej subwencji, o czym Magistrat dobrze wiedział.

Oburzeni do żywego byli wojskowi, wynieśli uchwałę protestującą przeciwko decyzji Magistratu; uchwała Magistratu, mówił rezolucja, jest policzkiem dla polskiego społeczeństwa miasta Białegostoku, którego najlepszy synowie oddali swoją krew i życie za wolność i niepodległość Państwa Polskiego, w którym dziś członkowie Magistratu spokojnie spóżywają dostatni chleb, nie pamiętając o wysiłku najszlachetniejszym poległych bohaterów.

W tym celu zebrani wybrali Komisję w składzie pp.: Feliksa Filipowicza, Ludwika Ślusarczyka i Antoniego Rutkowskiego, która ma zająć się opracowaniem odezwy do społeczeństwa w tej sprawie i zorganizowaniem wiecu protestacyjnego w niedzielę dnia 22 czerwca o godzinie 1 w południe przy Rynku Kościuszki.

Odroczenie sesji nadzwyczajnej Senatu na dni 30.

Wczoraj, dnia 18 b. m. po północy o g. 0.15 szef biura prawnego Prezydium Rady Ministrów p. Piątek doręczył p. Marszałkowi Senatu, prof. Szymańskiemu, zarządzenie p. Prezydenta Rzplitej z datą Wilno, 17.6. 1930, odraczające sesję nadzwyczajną Senatu na dni 30. Dekret nosi również podpis p. premiera Ślawnka z datą dnia 18.6.

Przedstawiciel socjalistycznego rządu sprzeciwia się wprowadzeniu 7-mio godzinnego dnia pracy w kopalniach

Genewa. 18. 6. (PAT). Komisja międzynarodowej konferencji pracy, rozważająca sprawę czasu pracy w kopalniach węgla, odrzuciła na przedpołudniowym posiedzeniu 27 głosami przeciwko 16, przy 3 wstrzymujących się od głosowania wniosek grupy robotniczej, domagającej się wprowadzenia 7-godzinnego dnia pracy w kopalniach.

Między innymi powstrzymał się od głosowania rządowy delegat angielski.

Przedprojekt międzynarodowej konferencji pracy, który miał być omawiany przez komisję, proponuje 7 1/2 godzin pracy, podczas gdy grupa pracodawców pragnęła wprowadzenia na drodze międzynarodowej 8-godzinnego dnia pracy.

Minister sprawiedliwości w Białymstoku

Wczoraj wieczorem przybył do Białegostoku, w drodze do Wilna, na uroczystości, związane z pobytam Pana Prezydenta Rzplitej na Wileńszczyźnie, p. minister sprawiedliwości Car w towarzystwie prezesa Sądu Apelacyjnego, Łupiańskiego i dyrektora departamentu Śmiałkowskiego. P. minister i towarzyszące mu osoby złożyli wizytę p. wojewodzie K. Kirstowi, poczem obaj przeszli do pałacu Branickich i zabzytki. Dziś p. minister obejrzy nowobudujący się gmach Sądu Okręgowego przy ul. 3-go Maja, poczem uda się w dalszą drogę do Wilna.

KUTIEPOW ODEGRAŁ KOMEDJĘ

Sensacyjne Informacje z Berlina

Paryż 18.VI. (PAT) Paryskie korespondencyjne biuro prasowe ogłasza otrzymaną od swego berlińskiego korespondenta wiadomość o tem, że generał Kutiepow nie został wcale porwany przez bolszewików, lecz że miał on w dniu 20 stycznia r.b. wyjechać do Berlina gdzie pojednal się z Sowietami.

Po powrocie do domu do Paryża odegrał komedję porwania, w rzeczywistości jednak dobrowolnie miał się udać do Normandji, skąd drogą morską dostał się do Moskwy, gdzie obecnie zamieszkuje pod obcym nazwiskiem.

Korespondent dodaje, że generał Kutiepow zajmuje obecnie poważne stanowisko w armji czerwonej.

Zażeganie wojny domowej w Austrii

Heimwehra zamierzają wystąpić zbrojnie.

Wiedeń. 18. 6. (PAT). „Arbeiter Zeitung” podaje szczegóły z poufnej narady przywódców Heimwehra, która odbyła się w poniedziałek.

Diennik stwierdza, że większość przywódców chciała podjąć natychmiast akcję zbrojną z powodu wydalenia Pabsta z granic Austrii. Jedyne tylko Sztabie przeciwny był tej akcji. Zdołał on przekonać zabranych, że Heimwehra nie może liczyć ani na armję, ani na policję, a co najwyżej tylko na żandarmerję.

Pozatem wrznie próby dokonania zamachu stanu Heimwehra zagrożona byłaby na tyłach przez Schutzbund, którego nie należy lekceważyć. Sztabie zaletić wejście w porozumienie ze stronnictwem mieszczańskim, by tą drogą uzyskać cofnięcie zarządzenia w sprawie wydalenia Pabsta.

